

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen

DOM
2010-12-21
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
44294-10
Enhet 15

SÖKANDE

Astando AB, 556597-3830
Kanalingenjörsvillan
545 90 Töreboda

MOTPART

Stockholms stad

Ombud:

Stadsadvokaten Oscar Jacobsson
Stadsledningskontoret
Juridiska avdelningen
105 35 Stockholm

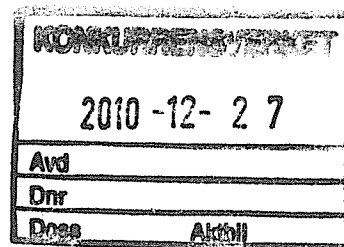
SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår Astando AB:s ansökan om överprövning.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut den 5 november 2010 i målet
upphör därmed att gälla.

BAKGRUND

Stockholms stad (staden) genomför en upphandling av ramavtal för IT-konsulttjänster, dnr 103-159/2009. Av förfrågningsunderlag den 19 mars 2010 framgår bl.a. att upphandlingen omfattar nio olika anbudsområden där anbud kan lämnas på samtliga områden eller enbart ett eller vissa av dem.

I förfrågningsunderlagets punkt 1.7.1, Definition av kompetensnivåer, har följande krav uppställts såvitt gäller kompetensnivå 1. *Kunskap*: utbildning inom området, viss svårighetsgrad. *Erfarenhet*: arbetat 1–3 år som konsult inom aktuellt område, har deltagit i eller utfört ett flertal liknande uppdrag. *Ledning*: kräver arbetsledning. *Självständighet*: kan självständigt utföra avgränsade arbetsuppgifter.

Av förfrågningsunderlagets punkt 3.1.6, Leveranskapacitet GIS (Geografiskt informationssystem) [anbudsområde 2] framgår bl.a. följande. Anbudet ska innehålla minst nio konsulter inom GIS. Anbudsgivaren ska garantera minst två konsulter på kompetensnivå 1, minst tre konsulter på kompetensnivå 2 och minst tre konsulter på kompetensnivå 3. Samma konsult kan endast representeras i en kompetensnivå.

I förfrågningsunderlagets punkt 3.2.1, Referenser, har bl.a. angetts följande. Referenser ska lämnas för tre olika konsulter varav två med kompetensnivå 2 och omfatta samtliga kompetensområden. Referenserna ska komma från de konsulter som redovisats under rubriken leveranskapacitet GIS. Referensen ska innehålla tydliga beskrivningar av uppdragens innehåll och omfattning.

Av förfrågningsunderlagets punkt 4.1.9, Leveranskapacitet specialiststöd systemförvaltning och kravställning [anbudsområde 3] framgår bl.a. följande. Anbudet ska innehålla minst 18 konsulter inom specialiststöd

systemförvaltning och kravställning. Anbudsgivaren ska garantera minst tre konsulter på kompetensnivå 1, minst fem konsulter på kompetensnivå 2 och fem konsulter på kompetensnivå 3. Samma konsult kan endast representeras i en kompetensnivå.

Av tilldelningsbeslut den 27 oktober 2010 framgår att staden beslutat att tilldela kontrakt avseende anbudsområde 2 och 3 till annan leverantör än Astando AB (Astando). I den upphandlingsrapport som hör till beslutet har bl.a. följande angetts:

Anbudsområde [2] GIS (Geografiskt Informationssystem)

Astando AB uppfyller inte kravet under punkt 3.1.6

Garanterad konsult Lena Arvidsson kompetensområde Utveckling, bifogad CV styrker inte kompetensnivå 1 inom kompetensområdet. Uppfyller därmed inte kraven för leveranskapacitet. Kravet under punkt 3.2.1 uppfylls inte.

Referensen avseende konsult Conny Persson, av uppdragsbeskrivning och innehåll framgår inte att uppdraget avser GIS. Uppfyller därmed inte kravet på referenser.

Anbudsområde [3] (specialiststöd systemutveckling kravställning)

Astando AB uppfyller inte kravet under punkt 4.1.9.

Garanterade konsulter: Henrik Johansson kompetensområde Systemarkitekt förvaltning, bifogad cv styrker inte kompetensnivå 2 inom kompetensområdet. Bengt Mielonen kompetensområde Utveckling förvaltning, bifogad cv styrker inte kompetensnivå 1 inom kompetensområdet. Jan-Ingvar Lindström kompetensområde Tillgänglighet förvaltning, bifogad cv styrker inte kompetensnivå 2 inom kompetensområdet. Annika Ahl kompetensområde Projektledning, bifogad cv styrker inte kompetensnivå 1 inom kompetensområdet. Uppfyller därmed inte kraven för leveranskapacitet.

Efter att Astando ansökt om överprövning har förvaltningsrätten den 5 november 2010 beslutat att upphandlingen tills vidare inte får avslutas.

YRKANDE M.M.

Astando yrkar i första hand att upphandlingen görs om i dess helhet. I andra hand yrkar Astando att upphandlingen rättas på så sätt att en ny utvärdering görs av bolagets förkastade CV:n. Till stöd för sin talan anför Astando i huvudsak följande.

Bedömning av CV:n och referenser

Stadens bedömning av ingivna CV:n uppvisar en okunskap om det verksamhetsområde som upphandlingen avser. Utvärderingen synes ha gått till så att man har sökt efter vissa ord i CV:na istället för att, utifrån varje CV i sin helhet, bedöma om personerna är kompetenta nog för det kompetensområde respektive den kompetensnivå som de är föreslagna. Stadens behandling av CV:na uppvisar ett stort inslag av slumpmässighet som inte har gått att förutse för anbudsgivarna. Förfrågningsunderlaget är således otydligt och inte så transparent att en anbudsgivare kunnat utläsa om eller hur ett CV skulle komma att utvärderas, vad staden avsett att fästa betydelse vid eller att vissa formuleringar behövde vara med i ett CV för att detta skulle godkännas. I upphandlingen har exceptionellt många CV:n blivit underkända. Detta beror på att staden i sin bedömning använt mycket snävare ramar för sin bedömning än vad som är praxis i branschen. Staden har hanterat tveksamheter i CV:n och referenser felaktigt genom att inte begära in förtydliganden då oklarheter funnits.

Vad gäller anbudsområde 2 uppfyller Lena Arvidsson kraven för leveranskapacitet. Kravet ”Erfarenhet – arbetat 1–3 år som konsult inom aktuellt område, har deltagit i eller utfört ett flertal liknande uppdrag” i punkten 1.7.1 i förfrågningsunderlaget har bolaget tolkat som att det för kompetensnivå 1 skulle räcka med att visa att personen i fråga har deltagit i eller utfört ett flertal liknande uppdrag utan att behöva ange tidsperiod. Det åligger staden att se till att upphandlingsunderlaget är transparent och går att tolka så som den upphandlande myndigheten avsett. Av Conny Perssons referens framgår att uppdraget avser uppdrag inom GIS-området. Referensen avseende Conny Persson uppfyller därmed kravet på referenser. Staden synes ha förkastat referensen på grund av att ordet ”GIS” inte förekommer i uppdragsbeskrivningen.

Angående anbudsområde 3 uppfyller Henrik Johansson, Bengt Mielonen, Jan-Ingvar Lindström och Annika Ahl kraven för leveranskapacitet.

Astando har i sin ansökan och i efterföljande skriftväxling närmare redogjort för respektive konsults meriter och kommenterat ingivna CV:n och referenser.

Utvärderingsgrunden lägsta pris

Utvärderingsmodellen lägsta pris är direkt olämplig att tillämpa vid en upphandling av ramavtal inom IT-området. Ett förfarande med enbart pris som utvärderingskriterium snedvrider kraftigt konkurrensen då företag som huvudsakligen har välutbildad personal och levererar med hög kvalitet men med högre priser inte har någon möjlighet att konkurrera med sådana utvärderingskriterier. Att inte väga in referenser eller på annat sätt mäta de olika anbudsgivarnas förmåga att med acceptabel kvalitet leverera det som efterfrågas är kraftigt diskriminerande och missgynnar företag som satsar på hög kvalitet. De grundläggande kompetenskraven är långt ifrån tillräckliga för att avgöra ett visst företags lämplighet för uppdrag, eftersom denna lämplighet avgörs av många fler faktorer som endast kan avgöras genom utnyttjande av referenser. I den aktuella upphandlingen har referenser använts för att bedöma huruvida en viss leverantör uppfyller angiven leveranskapacitet och inte för att bedöma med vilken kvalitet tidigare arbeten har genomförts.

Onormalt låga anbudspriser

Flera anbudsgivare har för vissa delar av upphandlingen angett sådana onormalt låga priser som omfattas av 12 kap. 1 § LOU för att på det sättet få bättre utvärderingsbetyg. Av stadens utvärderingsrapport framgår att den upphandlande myndigheten har kontrollerat dessa priser med respektive leverantör och funnit att de förklaringar som lämnats är tillfredsställande.

Detta är helt oacceptabelt, i synnerhet då priset utgör det enda utvärderingskriteriet.

Avrop kommer att ske bl.a. genom förnyad konkurrensutsättning. Det innebär att anbudsgivare då kan avstå från att lämna anbud på dessa områden och kompetensnivåer. Det enda krav som ställts av staden är att ramavtalsleverantörer som vid avropstillfället inte kan erbjuda tjänsten är skyldiga att svara att de inte kan leverera tjänsten. Därmed kan inte den upphandlande myndigheten, oavsett vad leverantörerna lämnat för förklaringar till myndigheten angående dessa låga priser, säkerställa eller skaffa sig några garantier för att dessa leverantörer kommer att leverera konsulter till dessa priser. Även vid avrop under 100 timmar, där avrop ska ske enligt rangordning, kan en leverantör ange att denne inte kan uppfylla avropskraven. Staden har inte någon juridisk möjlighet att se till så att företag levererar till de priser som angetts. Det spelar i sammanhanget ingen roll om anbudsgivare, i syfte att inte bli diskvalificerade, hävdar att de har för avsikt att leverera till dessa låga priser eftersom de vid framtida avropsförfrågningar har möjlighet att tacka nej till sådana förlustaffärer. Astando kan inte se att leverantörerna bryter mot något avtal för det fall de inte levererar till sina onormalt låga priser. Inga av de anbudsgivare som lämnat onormalt låga anbudspriser är alltså tvingade att göra förlustaffärer genom att leverera till de onormalt låga priser de angett.

För den händelse att någon av dessa leverantörer mot all förmodan verkligen avser att leverera konsulter mot i närmast obefintlig timpeng så snedvrider detta konkurrensen kraftigt och diskriminerar mindre företag då endast större företag har möjlighet till sådan taktisk prissättning.

Bedömningen av de företag som lämnat onormalt låga priser blir inte heller likvärdig med bedömningen av de anbudsgivare som lämnat realistiska priser. Vidare har de företag som lämnat låga priser för några av

kompetensområdena samtidigt lämnat högre anbudspriser på några av områdena där de rimligen avser att framför allt leverera kompetens. På detta sätt riskerar staden att få betala ett högre pris för konsulter som kommit med i ramavtalet genom taktisk prissättning än om leverantörer valts där staden har fullständiga garantier för att leveranser kommer att ske. Därmed diskrimineras de företag som har lämnat normala priser överlag, då dessa företags takpriser kommer att ligga lägre inom dessa områden och kompetensnivåer.

Staden bestrider bifall till ansökan på den grunden att staden inte har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller mot någon annan bestämmelse i LOU och anför i huvudsak följande.

Bedömning av CV:n och referenser

Utvärderingen av CV:n och referenser har skett på ett korrekt sätt med iakttagande av likabehandlingsprincipen och i enlighet med givna förutsättningarna i förfrågningsunderlaget. Staden har i förfrågningsunderlaget för respektive anbudsområde tydligt redogjort för vilken kompetens som erfordras inom varje kompetensområde och på vilket sätt denna kan styrkas. Kraven är tydliga och transparenta. I upphandlingen har staden knutit till sig expertis med stor sakkunskap och kompetens inom respektive anbudsområde och kompetensområde för att göra bedömningar av ingivna CV:n och referenser. Stadens centrala IT-avdelning har också varit delaktig i upphandlingen och bedömt CV:n och referenser utifrån respektive anbuds- och kompetensområde. Staden bestrider diskriminering eller annat otillbörligt förfarande vid utvärderingen.

Staden är fri att ställa relevanta, ändamålsenliga och proportionella krav i fråga om leveranskapacitet och kompetens. Vad som är gängse standard i branschen saknar relevans. Detsamma gäller hur andra upphandlare skulle

bedöma ingivna CV:n och referenser. De CV:n och referensuppdrag som förkastats har varit tydliga, men inte uppfyllt ställda krav. Någon skyldighet för staden att begära förtydliganden föreligger därmed inte och hade varit i strid med LOU.

Beträffande anbudsområde 2 styrker inte ingivet CV för Lena Arvidsson att hon har den erfarenhet som krävs, dvs. att hon arbetat 1–3 år som konsult inom aktuellt område. Ingen tidsangivelse för tidigare konsultarbete är angett. Det finns inget ”eller” mellan ”konsult inom aktuellt område” och ”har deltagit i eller utfört ett flertal liknande uppdrag” i punkten 1.7.1 i förfrågningsunderlaget. Kravet i förfrågningsunderlaget är klart, tydligt och transparent. Av ingivet referensuppdrag avseende Conny Persson framgår inte att denna haft uppdrag inom GIS.

Avseende anbudsområde 3 har Henrik Johansson huvudsakligen arbetat som systemutvecklare. Av beskrivningen av kompetensområdet i förfrågningsunderlaget framgår att det är fråga om systemarkitektur, inte systemutveckling. Av CV:n för Bengt Mielonen framgår inte dennes kompetens på området och styrker därmed inte kompetensnivå 1. Jan-Ingvar Lindström har visserligen arbetat inom området ”Tillgänglighet” med det framgår inte av CV:n vilken kompetens han faktiskt har eller vilka sorters uppdrag han utfört. Av CV:n för Annika Ahl framgår inte hur länge hon har arbetat som projektledare. De uppdrag som beskrivs handlar snarare om projektdeltagande än projektledning.

Staden har därutöver närmare redogjort för de överväganden som gjorts vad gäller utvärderingen av de CV:n respektive referenser som getts in för konsulterna Lena Arvidsson och Conny Persson (anbudsområde 2) samt Henrik Johansson, Bengt Mielonen, Jan-Ingvar Lindström och Annika Ahl (anbudsområde 3).

Utvärderingsgrunden lägsta pris

Utvärderingsprincipen lägsta pris är lagligen möjlig och snedvrider inte konkurrensen. Det är upp till upphandlande myndighet att besluta om vilken princip som ska tillämpas. Det är allmänt känt att det är svårt att utvärdera och poängsätta kvalitetsbeskrivningar. I ett antal överprövningsmål har utvärderingsmodeller med kvalitetsbeskrivningar underkänts. Staden bestrider att utvärderingsprincipen lägsta pris på något sätt skulle snedvrída konkurrensen, vara diskriminerande eller missgynna företag på det sätt som Astando påstår. Staden har bl.a. på grund av Kammarrätten i Stockholms dom den 1 oktober 2009 i mål nr 3582-09 valt att lägga kvalitetskraven i kvalificeringsfasen och därvid ange tydliga och relevanta krav. I och med att kraven ställts högt har en god kvalitet kunnat uppnås för att sedan låta de kvalificerade anbudsgivarna tävla om priset.

Onormalt låga anbudspriser

Staden bestrider att utvärderingsprincipen lägsta pris på något sätt skulle ha möjliggjort anbudspriser som är orealistiskt låga. Det är fritt för alla anbudsgivare att själva avgöra vilka priser som ska lämnas och därvid göra egna överväganden och riskbedömningar för kostnadstäckning. Det är upp till anbudsgivaren själv att avgöra inom vilka priser denne lägger risken för att inte få täckning för sina kostnader. Anbudsgivarna ansvarar för att de kan leverera till offererade priser. Staden har i de fall det funnits skäl att ifrågasätta priser gjort så och fått förklaringar som varit tillfredsställande. Grund att förkasta sådana anbud har därför inte förelegat.

Staden har för varje anbudsområde utvärderat lägsta pris enligt förutsättningarna i förfrågningsunderlaget och samtliga anbudsgivare har behandlats lika. Det finns ingen grund för påståendet att bedömningen inte blir likvärdig för företag som lämnat onormalt låga priser och för de anbudsgivare som lämnat realistiska priser. Staden måste kunna förutsätta

att leverantörerna följer träffade avtal, enligt vilket leverantörerna garanterar en viss leveranskapacitet inom respektive anbudsområde på respektive kompetensnivå för respektive kompetensområde. Därmed föreligger leveransskyldighet. Det finns ingen anledning att misstro att de kommer att leverera tjänster enligt träffade ramavtal. Ett sådant förfarande skulle innebära brott mot avtal. De låga priser som offererats ger inte uttryck för att leverantörerna inte kommer att fullfölja sina skyldigheter enligt avtal.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU skall upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 12 kap. 1 § LOU är följande föreskrivet. En upphandlande myndighet skall anta antingen

1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller
2. det anbud som innehåller det lägsta priset.

Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, skall myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans- eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd.

En upphandlande myndighet skall i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget ange vilken grund för tilldelning av kontraktet som kommer att tillämpas.

I 12 kap. 3 § LOU är följande föreskrivet. En upphandlande myndighet får förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt. Anbudet får dock förkastas först sedan myndigheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar.

En begäran om förklaring kan gälla

1. om anbudsgivaren kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder att fullgöra kontraktet,
2. om anbudsgivaren kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,
3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås

av anbudsgivaren,

4. om anbudsgivaren iakttar de bestämmelser om arbetarskydd och arbetsförhållanden som gäller på den ort där kontraktet skall fullgöras, och
5. om anbudsgivaren fått möjlighet att erhålla statligt stöd.

Den upphandlande myndigheten skall ge anbudsgivaren tillfälle att yttra sig över myndighetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de lämnade förklaringarna.

I 16 kap. 2 § första stycket LOU, i dess lydelse före den 15 juli 2010, är följande föreskrivet. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall rätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

En upphandling enligt LOU ska kännetecknas av förutsebarhet och öppenhet. För att anbudsgivarna ska ges samma förutsättningar för anbudsgivning måste förfrågningsunderlaget vara tydligt och innehålla samtliga krav på det som upphandlas. Uppställda krav får inte frångås.

Bedömning av CV:n och referenser

Enligt rättspraxis måste en upphandlande myndighet allmänt sett ges en stor frihet att inom ramen för ett affärsmässigt övervägande göra egna bedömningar vad gäller ingivna anbud. Det är således ofrånkomligt att även en objektiv bedömning av inkomna anbud kan rymma ett visst mått av skönsmässighet eller subjektivitet som måste godtas under förutsättning att den upphandlade myndigheten håller sig inom ramen för vad förfrågningsunderlaget kan anses tillåta. De avvägningar som därvid görs är emellanåt svåra för en domstol att värdera och det ankommer inte på förvaltningsrätten att göra någon egen utvärdering av anbuden i upphandlingen. Avgörande för förvaltningsrättens bedömning i denna del är om vad Astando anfört i målet innebär att utvärderingen av bolagets anbud avvikit från vad som har angetts i förfrågningsunderlaget. Vad

Astando har anfört om att staden vid sin utvärdering av ingivna CV:n har avvikit från vad som är praxis i branschen saknar däremot i princip betydelse för frågan om upphandlingen genomförs i strid med LOU.

Såväl Astando som staden har i förvaltningsrätten argumenterat utförligt kring bedömningen av CV:n respektive referenser för konsulterna Lena Arvidsson och Conny Persson (anbudsområde 2) samt av CV:n för konsulterna Henrik Johansson, Bengt Mielonen, Jan-Ingvar Lindström och Annika Ahl (anbudsområde 3).

Beträffande bedömningen av Lena Arvidssons CV och kravet i punkten 1.7.1 i förfrågningsunderlaget på 1–3 års erfarenhet för kompetensnivå 1, anser förvaltningsrätten i likhet med staden att detta krav är tydligt uttryckt och inte ger utrymme för en annan tolkning än att en tidsangivelse måste anges för att det ska kunna anses som uppfyllt. Stadens beslut att förkasta Lena Arvidssons CV är därför korrekt.

Vad gäller de invändningar som Astando har gjort i målet kring prövningen av övriga konsulter CV:n och referenser gör förvaltningsrätten, utifrån vad som anförts ovan om utgångspunkterna för förvaltningsrättens prövning, bedömningen att Astando inte har förmått visa att staden genomfört prövningen av dessa CV:n och referenser i strid med LOU. Vid sådant förhållande har staden haft skäl för sin bedömning att Astando inte uppfyller kraven för leveranskapacitet respektive referenser i punkterna 3.1.6, 3.2.1 och 4.1.9 i förfrågningsunderlaget, varför bolagets anbud avseende anbudsområde 2 och 3 rätteligen har förkastats.

Utvärderingsgrunden lägsta pris

Förvaltningsrätten konstaterar att i 12 kap. 1 § LOU är föreskrivet att en upphandlande myndighet ska anta antingen det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga eller det anbud som innehåller det lägsta

priset. Vidare framgår att myndigheten i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget ska ange vilken grund för tilldelning av kontraktet som kommer att tillämpas. Vare sig LOU, de bakomliggande direktiven eller rättspraxis innehåller emellertid någon föreskrift eller vägledning gällande hur den upphandlande myndigheten ska välja utvärderingsgrund. Det får alltså i princip anses ankomma på den upphandlande myndigheten att avgöra om upphandlingen ska göras utifrån utvärderingsgrunden lägst pris eller ekonomiskt mest fördelaktigt anbud. Vid sådant förhållande och med beaktande av vad parterna har anfört i målet bedömer förvaltningsrätten att vad Astando har anfört i denna del inte medför att upphandlingen genomförs i strid med LOU.

Onormalt låga anbudspriser

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att möjligheten att förordna om åtgärder enligt 16 kap. 2 § LOU förutsätter att upphandlande myndigheterna har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU. Överprövningsförfarandet är inte avsett att utgöra en allmän kontroll av om upphandlingen ur den upphandlande myndighetens synvinkel är optimalt genomförd eller ens ägnad att leda till ett för myndigheten fördelaktigt avtal.

Bestämmelsen i 12 kap. 3 § LOU medför en möjlighet men inte en skyldighet för upphandlande myndigheter att i vissa fall förkasta låga anbud (se t.ex. Kammarrätten i Stockholms dom den 5 april 2007 i mål nr 235-07 och Kammarrätten i Göteborgs dom den 28 juni 2007 i mål nr 1641-07). Syftet med bestämmelsen är att skydda anbudsgivare mot att en upphandlande myndighet mer eller mindre godtyckligt utesluter anbud som den inte anser som seriösa. Vidare torde möjligheten att utesluta sådana anbud även ha tillkommit för att upphandlande myndigheter inte ska behöva anta anbud i situationer där det framstår som osannolikt att leverantören kommer att kunna leverera upphandlingsföremålet till det

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

offererade priset eller överhuvudtaget. Något förbud mot att anta anbud med onormalt låga anbudspriser finns däremot inte i LOU.

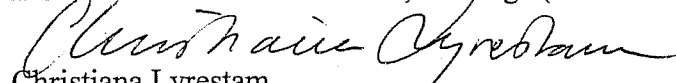
Möjligheten för anbudsgivarna att i upphandlingen prissätta sina anbud på ett sådant sätt att de slutliga – utvärderade – anbudspriserna blivit konkurrenskraftiga har framgått redan av förfrågningsunderlaget. Anbudsgivarna har under samma förutsättningar kunnat offerera pris och påverka prisutvärderingen. Att de anbud som innehållit de lägsta anbudspriserna också vid utvärderingen har antagits är inte tvistigt i målet. Det har alltså inte visats att den använda utvärderingsmodellen har brustit i fråga om transparens, förutsebarhet eller likabehandling.

Att utvärderingen av en anbudsgivares anbudspriser varit indirekt avhängig vilka närmare överväganden andra anbudsgivare gjort vad gäller anbudspriserna medför ingen annan bedömning (jfr Kammarrätten i Stockholms domar den 10 mars 2010 i mål nr 6724-09 och 6727-09). Inte heller ankommer det på förvaltningsrätten att prognostisera kring vilka överväganden leverantörer avser att göra vid avrop från det ramavtal som är föremål för upphandlingen.

Mot denna bakgrund bedömer förvaltningsrätten att inte heller vad Astando har anfört i denna del innebär att upphandlingen genomförs i strid med LOU.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningsrätten att Astandos ansökan om överprövning ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU).

Christiana Lyrestam
Förvaltningsrättsfiskal

Föredragande har varit Henrik Grönberg.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU